

Előfizetési ár:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt. 50 kr.
 Községeknek és néptanítók-
 nak egész évre 4 frt.
 Bérmertlen levelek csak is-
 mert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 10 kr.
 A nyílt-térben minden gar-
 mond sor díjja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:
 Minden egyes szó után
 100 szög 2 kr.
 Azonfelül 50 " 1 1/2 "
 " 50 " 1 "
 Kiemelt, diszbetük s körzet-
 tel ellátott hirdetésekért
 térmérték szerint, minden
 centimeter után 3 kr. szá-
 mittatik.
 Hirdetések a „Zemplén”
 nyomdájában vétetnek föl, s
 vidékről is oda intézendők.

Zemplénmegyei árvaügy.*)

Megyénkben az árvaügyek vezetése ellen hat év óta nem hallottunk egyebet, mint folytonos panaszt. A bizottsági gyűlések alig tettek ez érdemben valamit s ha koronkint meg is született egy-egy fulminans határozat, az mindössze is egyes concret eset orvoslását eredményezhette, de magában a collegium belsejében létező organikus bajokat egyáltalán nem szüntette meg. Most a tiszt-ujjítás küszöbén jónak látta a megye mélyebben betekinteni e labirinthba s e végből egy hármast bizottságot küldött ki, névszerint Nyomárcay Jó- zsef, Füzesséry Sándor és Szeghy Gyula urakat, kik is bevégeznék az alábbi jelen- tés terjesztését be. E jelentés a közelebbi közigazgatási bizottságban olvastatott fel s mint olyan, mely behatóan foglalkozik e nevezetes ügy- gyel s kritikailag vizsgál és boncsol, nagy feltű- nést keltett a bizottságban, mely nem is késett a kiküldötteknek működésükért legott teljes elismer-ését nyilvánítani. A jelentés függelékeivel eké- szól:

Tekintetes megyei bizottság!

Folyó év szept. hó 19-ik napján tartott bi- zottsági közgyűlés 1877. 7307. sz. a. kelt hatá- rozatával előírottakat a végett küldte ki, — hogy a megyei árvaépítész jelen állapotát részleteiben pontosan átvizsgálván, — annak állapotáról, — kezeléséről, — s a kezelés hiányairól a közelebbi közgyűlésnek jelentést tegyünk, — s egyszersmind lehetővé tegyünk, — hogy a közelgő megyei tiszt-ujjítás alkalmával megválasztandó árvaépítésznek az árvaépítész szabályszerűen átadható legyen.

Ezen szükséges és üdvös intézkedéséről a t. bizottságnak áthatottan, — kiküldetésünk lelki- ismeretes s pontos teljesítését komoly feladatunkul tűzve ki, — mindenekelőtt az árvaépítész kezelé- sével megösmérvén, — ennek folytán kiküldeté- sünknek lehetőleg megfelelően megkísértettük ugyan, azonban azonigen sajnos meggyőződésre jutottunk, hogy miután a czélnak meg nem felelő, jelenlegi egész árvaépítész kezelést, egyedül magának az árva- építésznek kellelt végezni s e mellett az árva- epítész anyagi állapotát nyilvántartani, ezen fel- adatnak a legjobb akarattal sem lehetett képes megfelelni, s ennek eredménye az lett, hogy a mint a f. e. alatt itten mellékelt, több napokon ke- resztül folytatott számadásvizsgálatok eredményé- ből is kitűnik, hogy az árvaépítész, hol még a kezelés alatti árvaépítész mennyisége sem hatá- rozható meg pontosan, de a tényleges gyám vagy gondnokság alatti árva házszáma sem tud- ható ki, — rendszeres előmunkálatok leltározás, — s ennek alapján szakértőileg keresztülvendő, minden percben lezárható s az árvaépítész meny- nyiségét s kezelését folytonosan nyilvántartó ket- tős elkönyvelés nélkül, sem átvenni, sem átadni nem lehet.

Hogy pedig ezen égető szükségű intézkedés létesíthessék, mulaszthatlan, miként a most érin- tett alapon alkatandó kezelési szabályok az 1877. évi XX-ik gyámügyi és gondnoksági törvényczik 287., 301., 302-ik §§-aiban foglalt intézkedéshez képest, még ez év tolyamán jóváhagyás végett a

*) Ezen tárgyilagoss közlemény kiadására többek által kértünk fel. Szerk.

belügyminiszteriumhoz felterjesztessenek, hogy ezen újabb; valamint a most idézett törvényczikk, ugy az ennek alapján készült s közelebb a mi- niszterium által alkalmazás végett leküldött árva- széki ügyrendszabályval összhangzásba hozandó, árvaépítész újabb kezelési rendszer a belügymi- niszterium részéről történt jóváhagyás után életbe léptethessék.

Nem mulaszthatjuk el azonban ez alkalom- mal megjegyezni, hogy habár a most felhívott kö- zelebb 47046./1877. szám alatt leküldött ügy- rendi szabályok sok tekintetben szükséges és czélszerű intézkedéseket tartalmaznak, azonban az árvaépítész kezelésének módoszatait, — ameny- nyiben azt a törvény 287-ik §-a a hatóságoknak tartotta fel, — érintetlenül hagyja, pedig meny- nyivel gyakorlatibb és czélszerűbb leendett volna ezt is szabályoztatni s a hatóságok kezelésébe egyformaságot s egyöntetűséget hozni be, ahelyett, hogy minden hatóság önállolag dolgozza ki keze- lési rendszerét.

Miután ez azonban nem történt s a megyei árvaépítész kezelési rendszerének megállapítása a tek. bizottság teendőjévé vált, hogy a jelenlegi rendszer tarthatlanságát s ennek sem az 1877-ik évi árvaépítész, sem az ennek kapcsában kiadott miniszteri ügyrend követelményeivel ellentétesség-ét feltüntethessük, annak hiányait főbb vonások- követezőkben soroljuk elő, ugymint:

a) A legkisebb pénzügyintézet is, hogy rendszer- esen s lehető pontoszággal kezeltessék, szakértő könyvelő, építésznek s igazgatóval látatik el; s hogy ezt teljesíteni el ne mulassza, az 1875-ik évi kereskedelmi törvények által erre minden ily inté- zet kötelezve is lett. — Zemplénmegye árvaépít- szára pedig, melyben nem közvetlen beavatkozás s felügyelettel bíró részvényesek tőkéje, de kiskoru árva vagyona kezeltek, s melynek kezeléséért másod sorban a tekintetes megyei bizottság fele- lős, s melyben az a f. e. novemberhavi utolsó hi- vatalos kimutatás szerint 623,790 frt 97 1/4 kr. o. é. pénz s ingó értéket képvisel, a könyvelés szaktudományával nem bíró egyetlen építészre lett bízva, minden szabályszerű s a czélnak meg- felelő ellenőrzés nélkül; minek eredménye az lett, hogy mivel az árva tőkéiket az árvaépítésznek czélszerűen elkönyvelni, a tőke és kamatok ese- dékességét nyilvántartani, azok behajtása iránt kellő időben intézkedni képtelen volt, vannak egyeseknél elhelyezett, illetve kölcsönadott jelen- keny mennyiségű építész, melyek ezeltől 10, 15, 20 évekkel adattak kölcsön és sem a kamat, sem a tőke behajtása meg sem kísértett és sok esetben a hátralékos kamatok magá a tőke össze- gét is tulszárnyalják, s ezen kötvényekkel nem tör- ténzt egyéb, minthogy azok az árva végtelen kárára — és sok részben, — nemcsak a hátralékos ka- matok, de maga a tőke veszélyére is az árvaépít- szben őriztetnek.

És hogy ezen kölcsönökre az árvaépítész ré- széről annyiszor szorgalmazott munkaerőhiány miatt is, mily kevés figyelem fordított, kitűnik abból is, mert az árvaépítész összeszámitásánál a hátralékos, sok esetben a tőkénél többet tevő kamatok, sem ki nem számítottak, sem számításba nem vétettek; s így az árvaépítész részéről időszá- konként a tek. megyei bizottságnak beterjesztett

hivatalos kimutatások, az árvaépítész mennyiségét valódilag soha sem tüntethették föl, s ezen árva- építész kimutatások hazánkban szokásos hibás statistikai adatoknál egyének alig tekinthetők.

b) Az alkalmazásban levő rendszer jellemzé- sére felemlítjük, hogy az árvaszéki kezelés alá beérkezett pénzek és pénzügyintézeteket az árvaszéki elnök által vétén, azok általa adattak át a építésznek megőrzés vagy árvaszéki határoza- tok alapjani elkezeltés végett, de ennek szükséges s kielégítő ellenőrzése nem létezik.

c) Miután az 1877-ik évi XX-ik t. cz. 290. §. azt rendeli, hogy az árvaépítész kezelt tőké- k után a kamatok félévi előleges részletekben jan. hó 1-én és juliushó 1-ő napján az adósoktól, vagy a hol azok elhelyezve vannak bekövetelendő, s a gondnokokat képviselőinek szinté félévenként, de februárhó 1-én és augusztushó 1-ő napján ki- fizetendők; ez a jelenlegi kezelési rendszer szerint midőn még lejáratí napló sem vezetetik s a tőke és kamatok esedékessége nyilván nem tartatik, szinte lehetetlen lenne; valamint,

d) a 292-ik §. intézkedése sem lehetne kivi- hető, hogy a nagykoruvá vált gyámolt tőkéje, nagykorúságának beálltával azonnal kiadassék; ez irányban jövöre azonban a miniszteri ügyrend- szabály 110-ik §-a tüzetesen intézkedik.

e) Az eddigi ingatlanokra adott kölcsönök- nél a jelen rendszer mellett a kellő biztosíték szinte nem létezhet; mert feltéve azon esetet, hogy a kölcsönadás alkalmával a pupillaris hypothecca szemelőtt tartatott is, de a kamatok nem hajtván be, sok esetben veszélyeztetve van- nak s habár az 1877. XX. törvényczikk erről jövöre szinte kellően intézkedik is, de multra nézve multhatatlanul szükséges az ily hátrálékos követe- lések rögtöni s kérlelhetetlen behajtása, hogy az késedelmezés nélkül megtörténhessék, az árvaszék által ezen behajtásokra a rendes tiszti ügyészen kívül más megbízható ügyvédek is alkalmaztassa- nak, s hogy végre;

f) a mi az ingatlan árvaépítész kezelését s a mai felügyeletet illeti, mely vagyonok értéke a vett értesítés szerint mintegy két millió forintot képvisel, az eddigi eljárás sok kívánni valótt hagyott hátra: amennyiben a gondnoki számadá- sok legnagyobb részben be sem terjesztettek s hivatalból csak akkor követeltettek be, midőn valamelyik árva részéről panasz emelgetett a gond- noki kezelés ellen, s tulajdonképen csak ezen ügyek képeztek kivételesen az árvaszék hivatalos intézkedéseinek eseteit, s egyes esetekben a gond- noki számadásoknak számvézőleg történt meg- vizsgálását.

Ami egyébiránt az ingatlan árvaépítész jövö- beni kezelését illeti, ez az 1877. évi törvény által felállítani rendelt kerületi és községi gyámok közre- működése által könnyítve lesz, s erről a miniszteri ügyrendszabály 108. és 109. §§. tüzetesen intéz- kedik.

A most előadottak után, midőn a küldötttség hivatalos s megbízatásához képest az eddigi árva- építész rendszer hiányait s tarthatlanságát fel- tüntette; köteletségének is ismeri azok mikénti orvoslása, s a jövendő kezelésnek az 1877. évi XX. törvényczikk s annak alapján kiadott minisz-

terti utasítás követelményeivel összhangzásba lépő és a céljaink megfelelő egy újabb kezelési rendszer alapvonalait, s annak mikénti keresztülvitelére vonatkozó javaslatát a következőkben teszem elő, — és pedig:

1. Amennyiben a megyei hivatalnokok, s hivatalos közegek szaporítása iránt közelebb leírtak belügyminiszteri rendelet az árvaszék hivatalnokainak számát, jelesen az árvapénztárnál egy ellenőr és irnokkal szaporítani megengedte, s ezenkívül az árvaszéket rendes jegyzővel is ellátta; — ezen személyzet, — ha az állomásokra képe s arra alkalmas egyének lesznek megválasztva, vagyis a tekintetes megyei bizottság által egyeseknek nem hivatal fog adományoztatni; de a hivatalokra alkalmas s szakképzett egyéneket alkalmazni, s ha ebben a tekintetes bizottságot főispán ő méltósága és a candidotialis bizottság elősegíti; akkor az árvaügyek rendes és pontos menete s kezelése teljesen biztosítva lesz.

Az árvaszéki, illetve pénztári egyéniségek megválasztásánál azonban fő suly arra fektetendő, hogy az árvapénztár ellenőri állomásra teljes szakértelemmel bíró, a kettős könyvelésben tökéletesen jártas évi fizetésének megfelelő biztosítékot adható egyéniség választassék; vagy ami sokkal czélszerűbb lenne, a főispán ő méltósága által neveztessek, amennyiben az ellenőr csak rendszeres könyvelés által lesz hivatva s képesítve ellenőri hivatalát teljesíteni, s az árvapénztárt könyvelésével ellenőrizni.

2. Ami a pénztárnokot illeti: — itten kevesebb szakértelem, — csak becületesség és szorgalom, ugy évi fizetésének megfelelő cautio szükségeltetik; s tekintetbe véve, miként az árvapénztár rendszeres átvétele es átadása a legnehezebb s legfontosabb cselekmények egyikét képezi, s ezzel felületesen elbánni nem lehetvén, több időt is veendő igénybe, ugyanazért a jelenlegi árvapénztárnok, ki leginkább képes magát e rendszeresen nem kezelt ügyiratok halmazában tájékozni; követelet felvilágosításokat adni, s működéséről beszámolni, — állomásán ideiglenesen hagyassék meg, s reá nézve a következő alternatíva áll: vagy tisztán és lelkiismeretesen teljesítette köteleességét, — s mint az árvaügyekben jártassággal is bíró egyéniség megérdemli, hogy állomásában továbbra is meghagyassék, — vagy későbbben újra megválasztassék; — vagy, — feltéve, de előzetesen meg nem engedve ennek ellenkezőjét, akkor s annak feldeírítései öt hivatalából eltávolítani nem lenne gyakorlati dolog.

TÁRCZA.

Az ivóvizokról általában és a s.-a.-ujhelyi ivóvizek elemzéséről különösen, egészségi szempontból

írta: Gallik Géza,

s.-a.-ujhelyi gyógyszerész.

(Folytatás.)

Ajánlom e tényt a buvárok figyelmébe. — A Diatomaceák és Protococcus fajok tehát szerves anyagokkal fertőzött vizekben tenyésznek, de létrejöttek által részben fertőtlenítik a vizet, a mennyiben az ammoniakot szervezetük fejlődésére használják fel, de nem a légenysavat. Sulyt kell tehát fektetnünk az ivóvizeknél valamint az ammoniakra ugy a légenysavra is. Ezek a vizben többnyire együtt jönnek elő, azonban tények bizonyítják, hogy a mely vizben sok az ammoniak ott kevés a légenysav és viszont hol sok a légenysav ott kevés az ammoniak. Ennek magyarázata abban áll, hogy az ammoniak légenye, laza földrétegekben több levegővel jön érintkezésbe, ennek élenye tehát általa könnyen légenysavvá élegül holott tömörebb földrétegen áthaladva kevés levegővel jöhét érintkezésbe és így az ammoniak légenye, éleny hiány miatt nem élegülhet, miért is olyanokban több az ammoniak. A szerves anyagokkal fertőzött vizek azonban nemcsak ammoniakot és légenysavat, de chloret is tartalmaznak. A konyhasó, melyet oly gyakran élvezzünk, a fehérnyemű anyagok használatát és fogyasztását növeli a szervezetben, hogy mint ilyen ismét az

3. Ami az 1877. évi XX. t. cz. 287. §. értelmében a tekintetes bizottságnak feltartott árvapénztári szabályok megállapítását illeti; határozassék el, hogy az árvatári kezelés alá tartozó pénz, értékpapir vagy értéktárgyak, az ellenőr, — illetve könyvelő — ugy a pénztárnok elismervénye mellett, most nevezettek által a naplóba, a pénztárnok által a pénztárkönyvbe azonnal bevezetendők, s hogy naponta az árvaszéki elnök jelenlétében a pénztár lezártván a pénztár napló általa aláírassék.

Ha a napi bevétel 2000 frt értéket meg nem halad, ezen összeg a pénztárnok és ellenőr felügyelete alatt kettős zár és külön kulcsokkal ellátott kézi pénztárba őriztessek; a 2000 frtot meghaladó összeg pedig a főpénztárba tétessék, melynek egyik kulcsa az árvaszéki elnök, másik a pénztárnok, harmadik az ellenőr által fog őriztetni.

4. A pénztári napló napontai lezárása után az ellenőr, — illetve könyvelő, — a naplósításon keresztülment tételeket, a kereskedelmi törvények által előszabott kellékeknek megfelelő, kettős könyvezetésre alkalmas főkönyvbe vezesse által, melyben minden árva részére egy külön lap nyitattik s követelési és tartozási állapota nyilván tartatik.

Amennyiben pedig az árvapénzek vagy pénzintézeteknél, vagy hypothecalis kölcsönök után lesznek gyümölcsötvetendők; a főkönyvbe ezekre nézve is külön számla nyitattik, melyből a követelési és tartozási állapot minden időben felismerhető legyen.

Egyébiránt a kettős könyvelés, mint egyedül biztos kezelési rendszer a küldöttség által azért ajánlatik, mert ezen rendszer mellett, minden egyes számtétel kétszer fordul elő, s kettős irányban könyveltetik el és pedig először mint követelés, másodsor mint tartozás, vagyis a tételek egymást ellenőrzik, s a végeredményben egyezniök kelletvén, tévedések elő nem jöhetnek s ha tollhibából ilyen felmerült, rögtön feltűnik.

De különben is, az árvaszékek részére alkalmazásul a miniszteriumtól leküldött ügyrendszabályok 30. §-ának végpontja következőképen szól: „A számvevő az árvapénztár évi számadását és mérlegét (bilanct) az ennek megvizsgálása iránt nyert értesítés folytán haladéknélkülki átvizsgálja s a vizsgálat eredményét illető helyre betejeszti;“ s ezen intézkedésből kézzelfoghatólag kitűnik, hogy midőn rendes mérleg készítés rendeltetik el, akkor rendes könyvelés is követeltetik.

ürülékanyagok és a vizelet által eltávolítottassék.

Chlor tartalmu vizek lehetnek ugyan egészségesek is, ha sórétegekből fakadnak, de az is bizonyos, hogy ily vizek, melyeknél a megelőzőt körülmény nem létezik, nagyobbára ürülékekkel vannak fertőzve. A vizek egészségtelen mivoltukat részint már eredetileg a geologiai viszonyoknak részint a fertőtözmények utólagos behatásainak köszönhetik.

Az ujhelyi geologiai rétegsorozat csak részben ismerem. A völgy földtani tekintetben mint az egész eperjesi-tokaji trachytvonal a neogen képződményéhez tartozik, ez adesit-trachyttól vétetik körül, trachyt közet kíséretében, mire trachyuffok következnek. A rétegek sorozata negyedkori köpződmény (diluviális,) sárga igen puha agyagos homokkő, szürke és sárga agyag, finom szemű laza homokkő, trachyuff fekete csikokkal és agyagrégekkel: ezek körülbelől azon sorrétegek, melyeket egy kutatás alkalmával alkalmam volt megtekinteni. Egy másik kutatásnál következő rétegsorozat szemléltem: szürke agyag, kavics mészréteg, homok; a kut mélysége 10 meter, jó vizet szolgáltat, ezen kut a városon kívül fekszik. A rétegsorozat változó és ugy látszik, hogy a főtéren a legkedvezőtlenebb, mert a talaj levegővel, vízzel, szerves anyagokkal megtelt és nedvességi ingadozásoknak van alávetve; de legyen bár a földtani viszony kedvezőtlen, még is inkább feltehető, hogy itten Ujhelyben leginkább a fertőtözmények teszik a vizeket hasznavehetlenekké.

Az ujhelyi fő. a megyeháza előtti kutat illetőleg tapasztaljuk, hogy a viznek levezető csövei Teich ur udvarában a poczek mezdrei mellett haladnak el, mi által a rothadást kísérő lég és szilárd alkatrészek könnyen bejutnak a csövekbe; másutt a kutak hiányos kiépítése oka a viz, rosszóságának minthogy a meri-

5. Ami az átmeneti intézkedéseket illeti: erre nézve a küldöttség azon tiszteletteljes nézetét terjeszti elő, hogy a t. megyei bizottság kebeléből kiküldendő, három egymást s időszakonként felváltó küldöttségi tagok egyike jelenlétében a közelebbi tisztújítás alkalmával megválasztandó árvaszéki elnök folytonos közreműködése mellett az eddigi összes értékek leltározatassanak, s azok egyenkint megvizsgálatván s létezőknek felismeretvén; az így készült leltár alapján az újabb kezelési rendszer szerint elkönyveltessenek, illetve azokba átvezetessenek; s ez megtörtévé, az azon időszakig beérkezett s ideiglenesen elkönyvelt ügydarabok az előbbieknél kapcsolatban s beérkezések ideje szerint véglegesen lesznek elkönyvelendők; végre:

6. Amennyiben a miniszterium által engedélyezett s rendszeresített ellenőri, illetve könyvelői állomás csak 700 frt évi fizetéssel lett megállapítva, — minthogy ezen fizetésre alkalmas ellenőr alig szerezhető — s egy alkalmas könyvelőnek évi fizetésére legalább 900—1000 frt lévén előirányzandó, de különben is a miniszteri ügyrendszabályban alkalmazni megrendelt nagyszámu és költséges nyomtatványok, ezenkívül a könyveléshez szükségelt sokbakerülő könyvek, ugy nemkülömben az árvapénztár felszerelése nagyobb kiadásokat követelvén, ezen a miniszterium által nem fedezett kiadásokat akként véleményezzük fedeztetni, hogy miután az 1877. évi XX-ik t. cz. 293. §. szerint a gyámpénztár a gyámolt vagy gondnokoltnál befolyt jövedelemből évenként 10% levonhat, a pénztételek őrzéséért pedig a képviselőtestület által megállapított mérsékelt díja at szedhet s ezen összegekből tartalékalap alakítandó; továbbá a 296. § értelmében a kötvények őrzéséért a gyámpénztár mérsékelt díjakat számíthat fel; ezen módon nemcsak ellenőr illetve könyvelőnek fizetendő 200—300 frt évi többlet s felszerelési költségek lesznek fedezve, de ezen felül a törvény által véletlen vesztésege s kiadások fedezésére alakítani rendelt tartalékalap is létesíthető.

Kiváló tisztelettel, a tek megyei bizottság aláztatos szolgálai

FÜZESSÉRY SÁNDOR,
NYOMÁRKAY JÓZSEF,
SZEGHY GYULA.

Melléklet. Füzesséry Sándor, Nyomárkay József és Szeghy Gyula, mint az árvapénztár számadásainak megvizsgálására kiküldött bizottsági tagok 1877. nov. 28. benyújtott jelentésükhöz;

Tájékozásul megjegyeztetik, hogy amint a küldöttségi

tésnél kiöntött viz, a laza felsőrétegbeli többnyire szerves hulladékokból álló földrétegen átszivárogva azokat kilugolva, ismét fertőzve a kutba jön; s ismét másutt a kutaknak hiányos, sőt éveken át is elmaradó tisztázása idézi élő a viz fertőzését.

A levezető csöveket illetőleg meg kell emlitenem, hogy ezeknek bizonyos kitűzött hófoku földrétegekben kell feküdniök, hogy a viz alkati tartalmában sem a meleg sem a hideg által változást ne szenvedjen. A föld és viz hőfokának aránya szemellett tartandó; s tudnunk kell azt is, hogy a leghidegebb téiben a földrétegekben, melyben a levezető csövek elhelyezendők, meddig hatol a hideg, s nyáiban a meleg, mivel bizonyos hidegségi s melegségi foknál a vízben oldott alkatrészek leülepednek, és ezen üledék magával ragad még más alkatrészeket is a vízből; vagy leülepedve ezt később bomlott állapotban felolvasztva, fertőzve juttatja háztartásukba. Ezen körülmény nálunk nem volt szemellett tartva. Hogy nálunk a vizek nem annyira a geologiai viszonyok miatt rosszak, bizonyítja azon körülmény is, hogy alkatrészek mennyisége és minémisége minduntalan változik.

Kísérleteim sorozatában a megye kutjának vizét majd sok ammoniakkal, majd ismét hol sok, hol csekély légenysavval fertőzve találtam. A dörzsiken merített vízben azonban, honnan e kut ered a viz ugyanazon időben midőn a megye kutjából merített vízben tetemes légenysavat találtam, csak nyomokat mutatott; miért is mindenesetre a levezető csöben vagy csatornában kellett fertőtöztetnie. — A csatorna maga mint emítém részben poczekkel jön érintkezésbe és pedig leginkább azon részen, hol a csövek elmaradnak, miért is nem csuda, ha esőzés alkalmával annyira fertőtöztetik a viz, hogy már színe

jelentésben körülmenyesen előadott, ez idő szerint az árva-pénztár megvizsgálása időelőtti s nem eszközölhetőnek bizonyulván be: egyedül egyes számadások felülvizsgálása eszközölhető s az eredmény követezőkben sorolattik fel; u. m.:

1. Andrejov Pál árvairatai, melyszerint 146 frt 40 krt tevő öröksége még 1858. okt. 11-én kölcsönözött ki, betáblázás mellett azon időtől sem a törke sem a kamatok be nem vétettek.
2. Bobko Borbála ügye rendben találatott.
3. Csontos József ügye rendben találatott.
4. Dobai Zsuzsánnát érdeklő számadások megvizsgálattván 81 frt 80 kr. hiány mutatkozott, — azonban az iratokból hibás könyvelés tűnével, még 34 krt tevő téves kiadás mutatkozott.
5. Edlestein Sáli 159 frt 34 krt tevő törkéje után, a kamatok 1859. évtől be nem folytak.
6. Fazekas István, mint árva szerepelt, de az iratokból kitűnt, hogy már nagykorúvá lett s vagyona kiadatott.
7. Fodor Anna 175 frt 12 kr. kikölcsönzött tőkéjétől 1857-ik évtől a kamatok be nem vétettek.
8. Gajdos Zsuzsanna 173 frtról szóló kötvénye után a kamatok 1858. május 28-tól be nem folytak.
9. Gróf Haller Ferencné hagyatékai iratai 1868. évben Szirmay Ödön által kivétettek; mi történt? nyoma sincsen.
10. A homonnai cumulative kezelt árvapénztárnál 29 frt 83 kr. több kiadás mutatkozott.
11. Ivánko Mária, Erzsébet és Julia vagyonuk 1865. évi kimutatás szerint 96 frt 21 krt tett; mi történt vele, nincs nyoma.
12. Lörcincz Annát illető 1857. január 7-ről kelt 250 forintról szóló kötvény a pénztárban őriztetik, kamat vagy törke fizetésnek semmi nyoma.
13. Mihályi Emma részére a homonnai takarékpénztár 104 frtról szóló betéti könyve őriztetik, a kamatok be nem vétettek.
14. Matolay Victor árvái részére letétmenyezett 2010 frt; $\frac{1}{4}$ részben neje, $\frac{3}{4}$ részben gyermekei nevelésének költségeire számadás mellett kimutatattott; az ügy rendben van.
15. Nagy Ilonát érdeklő számadások jelentéktelen különbözettel rendben találatottak.
16. Oroszi István, mint árva vezetettet a kimutatásba; de az iratokból kitűnt, hogy időközben nagykorúvá lett.
17. Bárdy Redvicz Karolina 54,000 forint tőkéje ennek édes atyja Br. Redvicz Sándornak kölcsönözött ki a borosi és darmai birtokaira betáblázás mellett: de vajjon első helyen-e? s a pupillaris hypotheca figyelembe tartatott-e, ezt az iratok fel nem tüntetik.
18. Srétes János árvái 19 frt $\frac{5}{2}$ krt tevő törkéje még 1857. évben adatott kölcsön; sem a törke, sem kamatok be nem követeltettek.
19. Ifj. Thuranszky István az árvák között fordul elő, azonban nagykorúsított lett s ügyeit önállóan kezeli.
20. Ujhe yi János 000 frt árva törkéje rendbe találatott.
21. Valkó György 132 frt 27 kr. törkéje az újhelyi takarékpénztárnál (0%) még 1871-ben helyeztetett el, azóta kamatok be nem folytak.
22. Zámber János 74 frt törkéje az újhelyi takarékpénztárnál elhelyezve rendben találatott.

Kelt S.-a.-U helyben, nov 16. s több következő napjain.

Füzesséry Sándor, küldöts. elnök.
Nyomárkay József, Szeghy Gyula, küldöts. tagok.

Nyilvános felszólalás.

Megyei lapunk: a „Zemplén novemberhó 18-án kelt 45-ik számában a hirdetések között olvassuk a bodrogi közti szolgabíró Fűzy Károly által közzétett körorvosi állomásokra nyitott pályázatot. A legmegdöbbentőbb meglepetéssel olvastuk, — s nem mulaszthatjuk el megkérdezeni kinek javaslatára s kinek meghallgatása folytán látott ama csoportosítás napvilágot? Annyit tudunk, hogy bennünket érdeklőttek semminemű tanácskozássra a körorvosi csoportot

mivoltából vizsga szem nélkül is felismerhető a trágyalé.

A víz ihatóságának és jóságának meghatározásánál miként a vegyalkatra ugy optikai tulajdonságaira is suly fektetendő. Oly vizek, melyek csekély mennyiségű szilárd alkatrészeket tartalmaznak, a zöld sugarakat visszaverik, miért is azok zöldeknek tünnek fel; ugyszintén minél tisztábban föllehet ismerni a fény sugarak útját, annál nagyobb a vízben a szilárd alkatrészek mennyisége, melyek a fényt szét szórják. A teljesen tiszta víz, valamint a tiszta levegő, melyben porszemek nincsenek a fényt nem szórhatják szét.

Ezeket előrebocátva, a jó víz kellekei sokkal élelnebben leendének határolva, áttérhetünk tehát azoknak esetelelésére,

A jó vizről fogalom sok oldalu: egyéni nézet, izlés, dönti többnyire az itéletet e felett. Vannak vizek, melyek egyesek által dicsértettek, sokak által rosszaltatnak. Sokan a könnyű forrásvizet magasztalják míg mások az ásványvizet. Ez általánosságban az egyesek izlésétől és jobbra megszokástól függ; mi azonban az e téren szakirodalom alapján, nem pedig az egyesek itéletére hivatkozva fogunk a vizekről itéletet hozni.

A jó ivóvíz főkéllékei közé sorolandó a kellő hőfok, mely 8—13° R között ingadozhat, de ez egész éven át állandó vagy csak csekélyben eitéró legyen. Ugyanez áll vegyalkatra névé is. Szükséges továbbá, hogy szin, szag, és íz nélküli legyen; hogy a benne levő légnumű és szilárd alkatrészekből egészségtani tekintélyek által meghatározott bizonyos határon felül ne tartalmazzon, továbbá, hogy szilárd alkatrészeinek legnagyobb részét szén-savhoz kötött més-

megalkotására sem fel nem hívtak sem véleményüket meg nem kérdezték, miért a pályázat alá bocsátott körorvosi csoportok fentartásához hozzá nem járunk mert: a 2-ik csoport orvos Agárd szék helyel teljesen hozzáférhetetlen K.-Géres, N.-Géres, K.-Rozvány, N.-Rozvány és Szentes részéről. Ilyen visszásságnak csak Bodrogi közön vagyunk tanui, hogy K.-Helmezt tövében egy negyed órányira fekvő községek, mint: Szentes, K.-Géres, N.-Géres, melyeknek direkte országuti összeköttetésük van, K.-Helmetztől erőszakkal elszakítottak és Agárdhoz csatoltatnak, eme a Bodrogi köznek legvége levő ponthoz — pedig megveszteko közmondásos, a Bodrogi köz sár vendégmarasztaló barátsága, minek folytán van idő, midön egyik helységeből a másikba egy teljes nap kell utazni és jaj annak a betegnek, ha N.-Rozvágyra, v. N.-Géresbe kell a doctort Agárdról hozni — addig tizszer meghalhat és el is temetetik.

Annyi kétségtelen, hogy ezen említett csoportosítás páratlan cinicus topografiai ösmeretlenséget árul el Bodrogi közön, mert hogy a vasut egyik oldalán levő két végpontot az 1-ső csoportban Szomotort Csernyővel kössék össze a doktori állomásoknál s viszont Agárdot N.-Rozvágy s N.-Géressel és Szomotort, Vécs, K.-Ujlakot elszakítsák Páczintól, hova kövezett országut vezet — teljesen indokolatlan épenugy a Szentes, K.-Géres, N.-Géres, Kis és Nagy-Rozvágy s Perbenyik elszakítása K.-Helmeztől.

Ezek alapján kérjük a megyei közigazgatási bizottságot a bodrogi közti orvosi körökre a pályázat visszavonati s új csoportosítást az érdeklő községek meghallgatásával elrendelni, mely a helyi fekvés szerint a természetből s Bodrogi köz belviszonyaitól önként határoztatik meg és ha már orvosunk akad s lesz, — azokat legalább körünkben találjuk fel, ha szükségünk van reá — ne pedig madártávtalban távbeszélő csövel kelljen tanácsát kérni.

N.-Géres, november 22-án 1877.

Mészáros József; Lősheyer Andor, közegészségügyi b. tag; Piliy Ferdinánd; Szeghy Gyuláné; Guttmann Mór; Burger Jónásné; Tóth János; Kis-Rozvágyközség bírája; Nyomárkay István; Labos Endre, ref. lelkész; Tóth János, Nagy-Rozvágyközség bírája; Somogyi László, n.-géresi bíró; Klár Jenő; Dombay Kálmán; Rác András, Kis-Géres bírája.

Értesítés.

Az ipari és házi ipari oktatást terjesztő felvidéki egyesület zempléni csoportja. Sátoralja-Ujhelyben egy vessző-műfónási tanmühelyt rendezett be, melynek ünnepélyes megnyitása 1878. év január havában fog megtörténni.

Ezen tanmühelyben zempléni megyei fiuk következő feltételek mellett vétetnek fel:

1. A tanuló növendék 13 évnél ifjabb nem lehet, s köteleznie kell magát: hogy addig míg a kosárfonást tanulja, a törvényben előirt ismétlő iskolát pontosan fogja látogatni.

2. Minden ifjunak, a ki magát felvétetni ohajtja: ép egészséges testalkattal és jó erkölcsi bizonylattal kell bírnia.

képezze; illó és nem illó szerves alkatrészekből továbbá halvány légeny és kénsavból az említett okok miatt csak nyomokat vagy épen semmit ne tartalmazzon, és keménységi fok 28°-nál nagyobb ne legyen; küloben a víz jóságával megegyeztethető határértékek gyanánt, átlag követező összetételű normativum fogadattott el:

1 l. jó vízben lehetnek:	szerv. anyagok	0.008-tól 0.030 egr. grmig.
" "	légenysav	0.004-tól 0.008 " "
" "	mészéleg	0.180-tól 0.200 " "
" "	halvány	0.020-tól 0.080 " "
" "	kénsav	0.002-től 0.060 " "
a szilárd anyagok összege	1 literben	0.100-tól 0.500 " "

vagyis 100,000 rész vízben 10, legfőbb 50 sulyrész szilárd alkatrészt, szerves anyagokból pedig legfelebb 3 sulyrész. A szilárd alkatrészeknek meghatározott határértéke fontos. — A most mondott jó határértékek szerint összetett vizet Ujhelyben alig találunk. Ezekben az oldott szilárd alkatrészek mennyisége még türhető, sőt egyes kutvizekben a kívánalmannak tökéletesen megfelelő lenne, de a szerves anyagoké meghaladja némely vizekben 100,000 rész vízben a 15 sulyrészt is. Igaz, hogy ezek általánosságban ivóvízül nem használtak, de a szegényebb sorsuk kik a jobb kutaktól távolabb eső városrészen laknak ezeknek használatára vannak utalva. Pedig mennyire szükséges volna, hogy ezen a sorstul küloben is minden tekintetben mostohán támogatott osztály legalább a természet adta adományokat, természetes mivoltukban káros befolyás nélkül élvezhesse, annál inkább, mert vannak itten kutak, melyek javításukra gondosabb tisztántartáson kívül semmi tökebefektetést nem igényelnek.

(Vége következik.)

3. A növendékek tandíjját nem fizetnek, sőt négy hónap mulva, midön munkájuk már elarusítható lesz, munkájukhoz mért heti vagy havi bért nyernek.

4. A tanulási idő naponta reggel 8-órától dél-előtt 11-ig, délután 2 órától 6-ig.

5. Minden növendék feltétlenül aláveti magát a tanmühely rendszabá'yainak.

6. A növendékek ismertető jelvényt fognak kapni, és kötelesek azt ruházatuk gallérján viselni.

7. Belépni kívánók jelentsék magukat az egyesület titkára, Kretovcics József urnál 1878. évi január hó 5-éig.

8. Egyelőre 10 ifjunál több nem vétetik fel. Kelt S.-a. Ujhely 1877. deczember hó 7-én.

VICZMÁNDY ÖDÖN,
elnök.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

Mint már jeleztük Kuthy és Veres urak igazgatása alatti szintársulat f. hó 16-án városunkba érkezik s előadásait még az nap megkezdendi. E szintársulatról igen sok jót olvastunk az „Eperjesi Lapok”-ban; erői minden szakmában derekasan megbirkoznak feladatukkal s birtokában vannak azon kellékeknek, melyek egy nagyobb provinciális város müigényeit kielégithetik. A társigazgató bérlet aláírás végett e napokban körünkben volt, azonban ugy halljuk: hogy siker egyáltalában nem koronázta fáradozalmait. Mi reméljük, hogy közönségünk, ha az első pár előadás tetszését megnyeri, támogatását — a nyomasztó pénzviszonyok daczára sem fogja meg vonni a társulattól. Az előleges szinijelentés szerint a szinirodalom ujdonságai egytől egyig be lesznek mutatva, ugy dráma mint operette tekintetében.

Gyászjelentés. Özvegy Besseney Istvánó szül. nagyvárad Stépán Erzsébet s gyermekei: Erzsébet s e nek férje kis-dobronyi Isak János s gyermekeik: János és Erzsébet; — Amália és férje diószeghi Diószeghy János s gyermekeik: Ida férj. kolosmonostori Kolos Gyuláné, Jolán, Erzsébet, Róza, Vilmos, és János; — Róza s férje csabacseudi Dókus Mihály s leányuk Róza; — kis- és nagy-besseneyi Besseney János s családja nevékben is szomorodott szívvel jelentik férjének, illetőleg attyuk, ipájuk, nagyattjuk s testvéreinek kis- és nagy besseneyi Besseney Istvánnak folyó évi deczemberhó 4-én, élte 71-ik, boldog házassága 42. évben hosszas szenvedés után történt kiáltást. Hült tetemei f. évi deczember 7-én d. u. 3 órakor a kolbásai ref. sir kertben fognak öröknyugalomra tételni Béke és áldás lengjen a megboldogult sirja felett!

Nyilvános nyugtázás és köszönet.

A szegény izr. iskolai gyermekek felsegélése céljából rendezett tánczvizgáalom alkalmával felülfizettek: Dókus Gyula 5 frt, Erényi Jakab 5 frt, dr. Grosz Ármin 1 frt, Szöllössy S. 50 kr. Schön S. 50 kr, Pekáry Gyula 50 kr, Grünbaum S. 50 kr, ifj. Bettelheim József 50 kr, Krämer Alb. 50 kr, Weinberger Samu 2 frt, Singer Izrael 1 frt 50 kr., — összesen 17 frt 50 kr., — A midön ezen összeget nyilvánosan nyugtázom egyszersemind a nagylelkű adakozóknak mély köszönetemet nyilvánítom.

ENGLÄNDER MIHÁLY.*)

Nyilt-tér.

— Irály és tartalomért a beküldő felelős. —

Kötelességemnek ösmerem, de a becület is ugy kívánja, hogy barátimnak és ösmerőseimnek tudomására juttassam, — miszerint Kossuth Elek ur varannói lakos és szbirói segéd magáról az illem szabályairól megfelejtkezve s hivatalának méltóságában elbizakodva, a járási szbiróság hivatalos helyiségében — müvelt emberhez nem illó henczögő beszédeivel megbántott s midön ezen eljárásért kérdőre vonatam s az ügynek lovagias uton leendő elintézését szorgalmaztam, — különbözö ürügyek alatt a lovagiasság nem engedte bizonytalan időre elodázgatni s illetve a lovagisságnak megfelelő elgtételt adni vonakodott.

*) Engländer M. ur szintén 3 frt 50 krt., fizetett felül s e szerint az igy bejött összeg 12 frt, tesz. Szerk.

Hirdetmény.

Midőn ezen esetet önmagam iránti kötelességemnek tartom köztudomásra hozni, — teszem azt azért, nehogy (mellem balját díszítő, hoszas katonai szolgálatom alatt nyert és bátorságomat igazoló jelvényeimet porba ejtsem,) gyávaassággal vádol-tassam.

Fentebbieket igazoló okmány kezeimnél lévén, sőt kívánatra hiteles másolatba is megküldhető.

Kelt Vannón, 1977. novemberhő 30-án.

FÜZY ISTVÁN,

m. k. sz. áll. honv. főhadnagy.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMÉR.

Árverési hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi takarékpénztárnál elzálogosított azon zálogtárgyak u. m. arany és ezüst ékszerek, evőeszközök stb., melyek esedékes kamatai be nem fizetettek; az előlegezett tőke ennek kamatai s az okozott költségek fedezetére, alapszabályaink 105-ik §-*) értelmében, **f. évi decemberhő 17-ik napján délután 3 órakor** intézetünk hivatalos helyiségében tartandó közárverésen a legtöbbet ígérőnek fognak eladatni.

Sátoralja-Ujhely, 1877. decz. 1-ső napján.

A sátoralja-ujhelyi takarékpénztár igazgatósága.

1—1

* 105. §. Jóllehet előlegezések csak 1—3 óra adatnak, a fél megkeresésére mégis a határidő három órával meghosszabbítható; az esetben azonban, ha az előleg a kitűzött határidő alatt nem fizetett vissza, vagy ha annak meghosszabbítása nem eszközöltetett, jogában és kötelességében áll az igazgatóságnak az intézetnél elzálogosított értékpapirokat, törvényes közvetítés nélkül, tőzsdeszerűen eladni; az arany- és ezüstpénzek s egyéb zálog eladását — előleges hirdetményezés előbocsátásával — közárverés útján eszközölni; mind az előlegezésre, mind annak kamataira s eladási költségekre nézve magát a befolyt pénzből kielégíteni, a befolyt pénz feleslegét a félnek 6 hó alatt kiadni, a ki ha ezen idő alatt nem jelentkeznek, a felesleg az intézet tartaléktőkéjéhez estoliatik.

DEUTSCH JÓZSEF utóda

kereskedésében

mindenfélé fűszer- és gyarmateczikkek

a következő jutányos áron kaphatók:

Arak ½ kilo.

Czukor finom edelényi	—	frt 26 kr.
„ legfinomabb, ami itt nem kapható	—	„ 27 „
Káv Domingo	—	„ 80 „
„ Potorico	—	„ 85 „
„ Lagnayra	—	„ 88 „
„ Ceylon	—	„ 92 „
„ Nilghery	—	„ 96 „
„ legfinomabb Jamaica ami itt nem kapható	I	„ — „
„ arany jáva	I	„ 5 „
„ Mocca	I	„ — „
„ gyöngy III.	—	„ 90 „
„ „ II.	—	„ 96 „
„ „ I.	I	„ — „
Rizs Avaeau	—	„ 11 „
„ Rangen	—	„ 12 „
„ „ finom	—	„ 14 „
„ Glacé	—	„ 16 „
„ „ legfinomabb	—	„ 18 „
Gyertya Milly 6-os és 8-as	—	„ 44 „
„ „ 4-es és 5-ös	—	„ 56 „
„ „ Apolló 6-os és 8-as	—	„ 56 „
Keményítő	—	„ 14 „
„ tülglais	—	„ 16 „
„ kristály	—	„ 20 „
„ rizs	—	„ 30 „

azonkívül a közeledő ünnepekre szükségeltető fűszerárak: u. m. mák, méz, dió és olasz-mogyoró, lekvár, aszalt szilva, mandola és malozsa, lisztek stb., — továbbá legfinomabb liquer, rum és theák különféle minőségben, theasütemények, ementhali sajt, szardínia olajban, francia mustár, malaga szőlő, datolya, koszornu, hordó és szultán füge, legfinomabb francia csokoládé, a karácsonya felszerelésére különféle czukorneműk és gyertyáskák stb. a legjobb minőségben és legjutányosabb áron kaphatók.

Szaniszló állomás f. év decze-mberhő 1-én, az ezen állomás és **Ér-Mihályfalva** közt berendezett **Reszege-Piskolt** megállapodási hely pedig december 15-ik napján fog úgy a személy, mint az áruszállításra nézve közforgalomnak átadatni, **Reszege-Szaniszló** állomás ellenben f. év decze-mberhő 15-én bezáratni.

A menetrendnek, ezen intézkedés folytán némi részben szükségessé vált módosítása, a szaniszlói állomás kilométer-mutatója és állomási dijszabása a dijszabás IV. pótlékába van befoglalva.

A Reszege-piskolti megállapodási hely személy-, podgyász-, gyors- és teher-áru forgalmára nézve: debreczeni irányban a szaniszlói; — királyházi irányban pedig az ér-mihályfalvai díjilleték fog számíttatni.

Az utóbb említett megállapodási helyen feladandó vagy oda címzendő küldemények egyelőre oly megszorítással vétetnek fel, hogy a feladó a fuvarlevélen következő nyilatkozatot lesz köteles aláírni:

„A vasut-társulat a szabadban és el nem zárható hejiségekben raktározott javakban eshető károkért felelősséget nem vállal.“

Minden más tekintetben dijszabásunk határozmányai mérvadók.

M e n e t r e n d.

Debreczen—Királyháza				Királyháza—Debreczen			
Kilométer	Állomás	Vegyes vonat		Kilométer	Állomás	Vegyes vonat	
		116	114			113	115
		I.	II.	III.	IV.	osztály	
	osztr. állami vasp.				KASSA	Ind.	1-21 —
	BUDAPEST Ind.	7-30	6-03		S.-A.-UJHELY	„	6-30 —
	tiszav. vasp.				M.-SZIGET	„	9-24 6:55
	DEBRECZEN Ér.	3-20	3-38		KIRÁLYHÁZA	„	3-19 2:56
	DEBRECZEN Ind.	4-12	4-00	11	Fekete-Ardó	„	3-49 3-22
15	Haláp	4-47	4-30	11	Halmi	„	4-33 3-51
6	Vámos-Pércs	5-10	4-43	10	Mikola	„	5-08 4-12
10	Ábrány	5-34	5-03	13	Szatmár	„	6-12 5-00
9	Ér-Mihályfalva	6-13	5-28	10	Zsadány	„	6-34 5-22
7	Ér-Körtvélyes	6-28	5-42	13	Kis-Majtény	„	7-20 5-54
9	Reszege-Piskolt	6-48	5-59	14	Nagy-Károly	„	8-25 6-33
5	Szaniszló	7-03	6-11	12	Szaniszló	„	8-53 7-02
12	Nagy-Károly	8-00	6-46	5	Reszege Piskolt	„	9-09 7-13
14	Kis-Majtény	8-41	7-18	9	Ér-Körtvélyes	„	9-33 7-32
13	Zsadány	9-13	7-46	7	Ér-Mihályfalva	„	10-09 7-52
10	Szatmár	10-03	8-23	9	Ábrány	„	10-30 8-07
13	Mikola	10-47	8-51	10	Vámos-Pércs	„	11-02 8-27
10	Halmi	11-22	9-18	6	Haláp	„	11-17 8-39
11	Fekete-Ardó	11-53	9-42	15	DEBRECZEN Ér.	11-50	9-07
11	KIRÁLYHÁZA Ér.	12-21	10-03		tiszav. vasp.		
	M.-SZIGET	5-26	—		DEBRECZEN Ind.	12-38	10-02
	S.-A.-UJHELY	8-30	5-00		osztr. áll. vasp.		
	KASSA	12-13	9-44		BUDAPEST Ér.	8-31	8-45

Budapest, 1877. novemberhő 10.

1—1

AZ IGAZGATÓSÁG.

A gróf Wolkenstein uradalom

bodr.-kereszturi pinczejében

85 hordó

ez évi saját termésü

bor van eladó.